

Eva Klein

Monique Fluitsma

Kim Visser

Kinderopvang gemeente Zwijndrecht

José de Graaf

.....
**De gemeente wil voor
alle kinderen een
kansrijke toekomst.**

De gemeente Zwijndrecht in Zuid-Holland is al twintig jaar actief met VVE-beleid. In dit artikel zetten wij op een rijtje wat de inspanningen van de gemeente hebben opgeleverd. Daarover praten we met gemeentelijk beleidsontwikkelaar Kim Visser, directeur Monique Fluitsma van Stichting Kinderopvang Zwijndrecht en Eva Klein, manager kinderopvang en MT-lid van Kinderopvang Bobo.

De gemeente eist vanaf het begin kwaliteit in de kinderopvang. Zij stelt financiële middelen voor scholing voor de pedagogisch medewerkers ter beschikking. Deze opleidingsmogelijkheid is de rode draad in het hele kinderopvangbeleid. Alle leidsters volgen scholing Uk & Puk en Piramide. De gemeente ziet ook graag dat er twee leidsters in een groep aanwezig zijn. De doelen zijn voor de peuterspeelzalen goed omschreven; zij zijn gebaseerd op de VVE-eisen van de gemeente zelf en komen grotendeels ook uit de wet Oké. En zolang er voldoende geld is, zal de gemeente de opleidingen blijven financieren. Voor de kinderopvang gelden dezelfde eisen, maar de VVE-activiteiten zijn verweven in een veel langer dagprogramma en zijn daardoor misschien minder goed zichtbaar.

De doelen van de peuterspeelzaal zijn gebaseerd op de VVE-eisen.

De gemeente gaat nog in gesprek over hoe we daarmee om willen gaan. "De pedagogisch medewerkers hebben veel behoefte aan praktische scholing. Ze willen liefst morgen het geleerde in de praktijk kunnen gebruiken. We missen nog mensen die op tactisch-operationeel niveau iets kunnen toevoegen", aldus Kim. Om de kwaliteit van de opleidingen te borgen, wordt in de gemeente een nieuwsbrief uitgegeven en zijn er netwerkbijeenkomsten. De openbare bibliotheek is momenteel bezig om dienstverlening rondom VVE verder uit te werken.

Gemeente faciliteert opleidingen

Toen zo'n 20 jaar geleden de voor- en vroegschoolse educatie als onderdeel van het gemeentelijk beleid werd opgenomen, heeft de gemeente Zwijndrecht de kwaliteit direct als speerpunt benoemd. Vanaf 1998-1999 begint de gemeente met de trajecten in het kader van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De gemeente wil voor alle kinderen een kansrijke toekomst. Ze wil met haar beleid bereiken dat kinderen klaar zijn om naar groep 3 te gaan en daar een goede start maken. Dat vraagt om veel aandacht voor de kwaliteit van de ondersteuning in de voor- en vroegschoolse periode. De gemeente werkt o.a. daartoe samen met de instellingen voor peuterspeelzalen en kinderopvang, die in een stuurgroep en/of werkgroep vertegenwoordigd zijn.

Doorgaande lijn 0-6 jaar

Monique Fluitsma meent dat de gemeente koploper is geweest in de samenwerking van diverse partijen binnen VVE. Monique vindt het een groot goed wat men met elkaar bereikt heeft: de ambities van de partijen zijn beschreven en onderschreven door het Overleg Gezamenlijk Onderwijs, twee grote kinderopvang-organisaties en de gemeente. Als good practice noemt Monique het overdrachtsprotocol dat door kinderopvang en onderwijs is ontwikkeld. Als een kind drie jaar en negen maanden oud is, maakt het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal een rapport over het kind voor de school waar het heengaat. Als er niets met het kind aan de hand is, wordt het rapport naar de school gestuurd ('de koude overdracht'). Als gebleken is dat er toch wat aan de hand is, gaat het formulier ook naar de school en maken de pedagogisch medewerker en de onderbouwcoördinator een afspraak om zorg te dragen voor een persoonlijke toelichting (de zogenaamde 'warme' overdracht).

Monique merkt niet dat het basisonderwijs meer eisen aan de voorschoolse educatie stelt. De school is juist erg blij dat er veel aandacht is in de peuterspeelzalen en de kinderdagverblijven om te zorgen dat een kind zonder achterstand groep 1 binnen komt. Een volgende stap die gezamenlijk ontwikkeld wordt is concreter het gewenste ontwikkelingsniveaus op drie- en vierjarige leeftijd te beschrijven. De doorgaande lijn die binnen Kinderopvang Zwijndrecht geldt is van 0-6 jaar. Ook Kinderopvang Bobo is blij met de geboden financiële middelen. Het gehanteerde VVE-programma is Puk & KO. Bobo werkt nu vier jaar met dit programma en Puk hoort helemaal bij Bobo en omgekeerd.

Zwijndrechtse ouders worden op de mogelijkheid voor deelname aan peuterspeelzalen of kinderopvang gewezen tijdens hun eerste bezoek aan het consultatiebureau. Het bureau houdt een checklist bij over de ontwikkeling van het kind. Als de ontwikkeling van een baby bijv. achter loopt, kan het bureau een indicatie voor plaatsing op de peuterspeelzaal afgeven. "Het is opvallend", vindt Kim, "dat voor kinderen die in de kinderopvang zitten, weinig indicaties worden afgegeven. Het zou interessant zijn om daar eens onderzoek naar te doen!" Mogelijke verklaring kan zijn, dat kinderen uit de kinderopvang al veel eerder door taal omgeven worden. Zij komen vaak al naar het kinderdagverblijf wanneer ze een paar maanden oud zijn in plaats van 2 jaar zoals in een peuterspeelzaal. In die periode kan een achterstand al deels zijn ingelopen.

Kwaliteitsbeleid

De gemeente zal het inspectietoezicht vooral gebruiken als een update: hoe staan we er voor en waar kunnen we nog aan werken. Kim geeft aan dat binnen de kinderopvang vragen bestaan over met name de wijze waarop de inspectie de uitkomsten van haar onderzoek zal gaan communiceren met de buitenwacht. Monique Fluitsma heeft een duidelijke mening over de inspectie: "het is goed dat er gekeken wordt naar wat er nu gebeurt." Ze vindt wel dat de inspectie nog weinig ervaring heeft met de leeftijdsgroep 2-4-jarigen en hoe het er aan toe gaat in de kinderopvang. Het smart maken van een onontgonnen gebied is immers moeilijk. Ze maakt ook de kanttekening dat ouders niet verplicht zijn hun kind naar kinderopvang of peuterspeelzaal te brengen. Dat ligt voor de basisschool anders. Eva Klein vindt het prima dat de inspectie komt. Zij ziet het eerste bezoek als een nulmeting. "En mocht het niet goed zijn, dan werken we er aan!" Zij vindt het een kans.

Ten slotte

De gemeente Zwijndrecht loopt met haar aanpak voorop. Deze kenmerkt zich door:

- De opname van VVE in het strategisch beleid van de gemeente teneinde alle kinderen een goede start te bieden in groep 3;
- Het voeren van een kwaliteitsbeleid;
- Het faciliteren van opleidingen van pedagogisch medewerkers.

Vraag is nog wel hoe de kinderen bereikt worden die niet op het consultatiebureau komen of niet naar het kinderdagverblijf gaan. Kim is trots op de samenwerking die binnen de gemeente is ontstaan met kinderopvang en basisscholen. "Er wordt steeds eerst gekeken naar hetgeen men wil om daarna pas de vraag te stellen: is het mogelijk?" En ze geniet ook zeer van het enthousiasme van de mensen in het veld.

José de Graaf is adviseur Jonge Kind bij Edux Onderwijsadvies.